

Nyodling - potential och lönsamhet

Karl-Ivar Kumm, SLU Skara

Några tidigare studier och bedömningar om uppodling/återuppodling

Troedsson m.fl. (1976) Uppodling av högproduktiv skogsmark fem gånger dyrare (50 000 kr i 2016 års penningvärde) än återplantering, men är ändå lönsam vid brukarens förräntningskrav.

75 % skörd första fyra åren. Sedan normal skörd

Skog lämplig ”jordbank” som kan återuppodlas vid behov

Uhlin (1977) antog att 400 000 ha kunde nyodlas (100 000 ha återuppodling av nedlagd åker- och betesmark samt 300 000 ha nyodling av skogsmark)

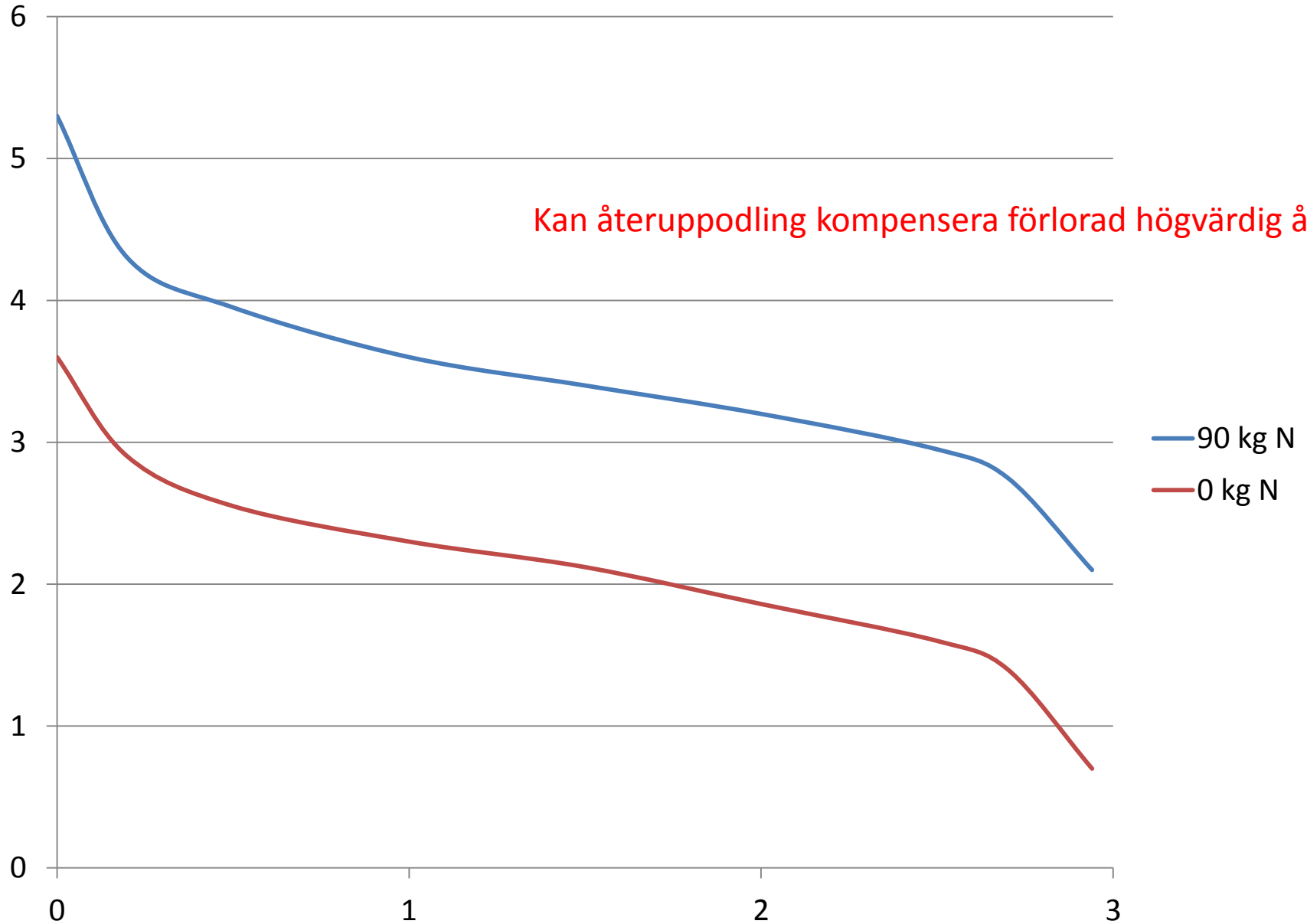
Hasund (1986) Nyodling av skogs- och våtmark kostar i 2016 års penningvärde 20-50 000 kr/ha och ger normal skörd efter 5 år. Överföring av betesmark till åker är billigare

Bioforsk (2013); NIBIO (2016) Stor nyodling i Norge 1980-2000. 1,2 Mha ytterligare kan nyodlas till en kostnad av 80-230 000 NOK/ha. 2 % lämpat för brödsäd, 30 % för fodersäd och festen bara för vall

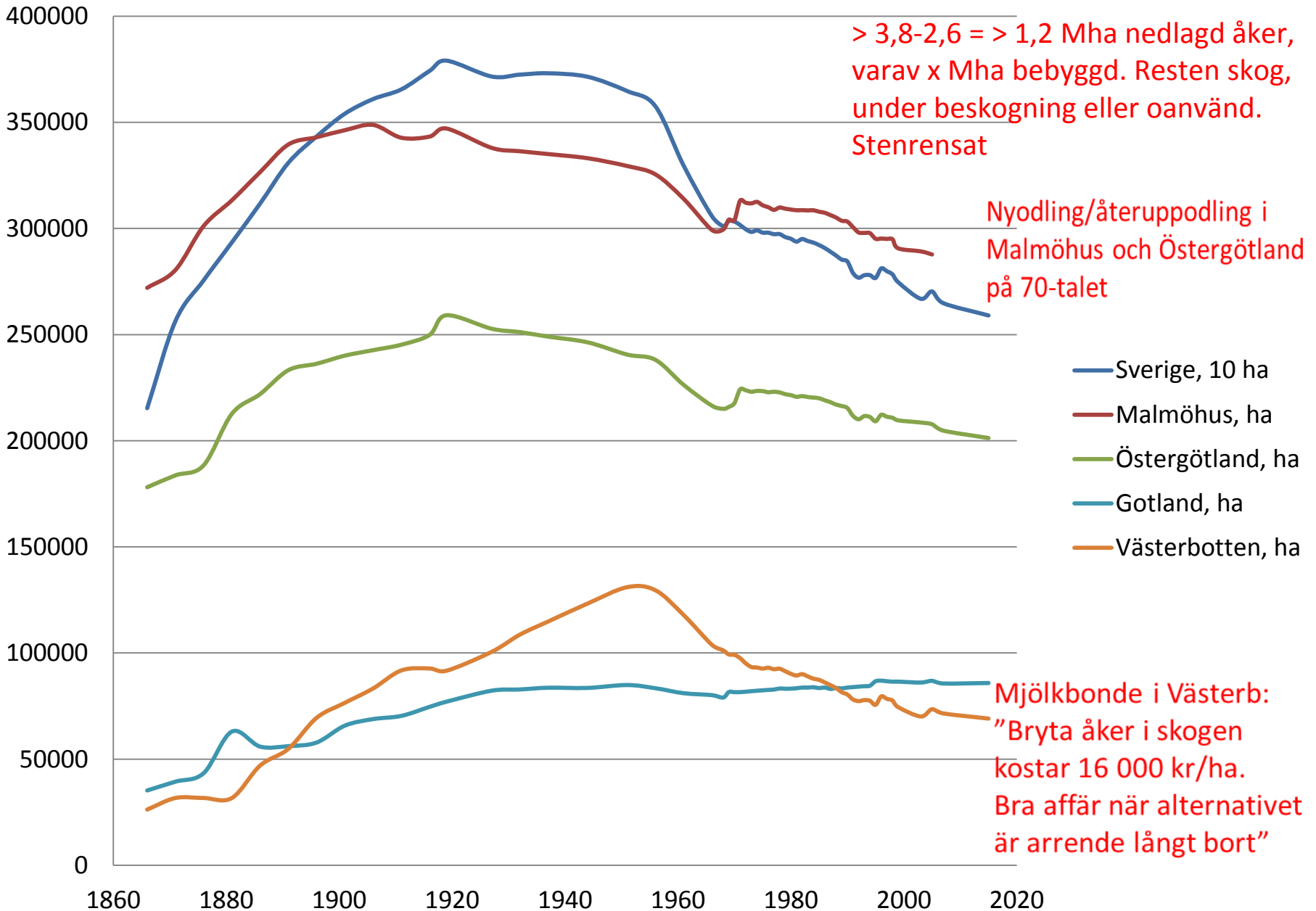
Jordbruksverket.se (2015) ”Nyodling av skog kostar minst 100 000 kronor per hektar och flera decennier senare, ger nyodling fortfarande inte lika goda skördar som äldre åkermark”.

Åkerns fysiska bördighetskurva 1983, kg korn/ha (Hasund 1986)

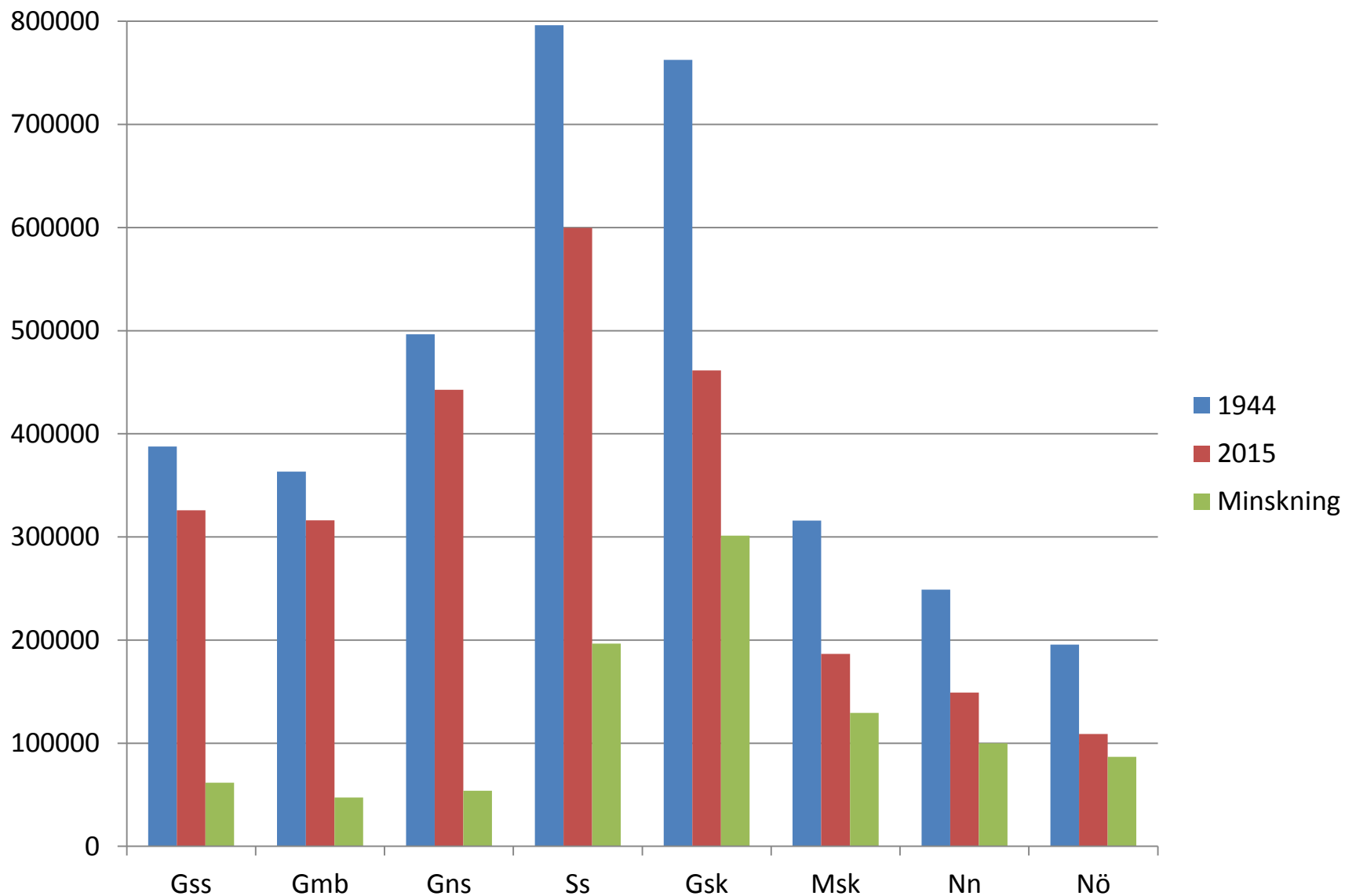
Kan återuppodling kompensera förlorad högvärdig åker?

Åker i Sverige (10 ha) och och några län (ha)

Mesta nedlagda, ej bebyggda, åkern finns i Ss och skogsbygderna. Är den/kommer den att bli lönsam att uppodla?

Lönar sig uppodling (på mjölkgårdar i skogsbygder) ?

- + Minskade transportkostnader om fälten närmare
- + Storleksfördelar (flera kor)
- + Billigare foderodling om större fält
- Uppodlingskostnad
- Förlorade skogsnetton
- = Lönsamhet

Uppodlingskostnad

1. Bortförsel av GROT
2. Borttagande av stubbar
3. Borttagande av sten
4. Fräsning
5. Dikning/täckdikning
6. Grundgödsling och kalkning

Exempel på årskostnader vid 3% rta; 40 år avskr

20 000 kr/ha = $20\,000 * 0,043 \approx 900$ kr/ha och år

50 000 kr/ha = $50\,000 * 0,043 \approx 2\,200$ kr/ha och år

Exempel på lönsamhet vid nyodling på mjölkgårdar i skogsbygd, kr/ha/år

	T26; 20 000 kr Mogen skog	T26; 20 000 kr 20 år för tidigt	G30; 50 000 20 år för tidigt
(1) Storleksfördelar (flera kor)	8 500	8 500	8 500
(2) Lägre transport- kostnad	2 900	2 900	2 900
(3) Uppodlingskostnad	900	900	2 200
(4) Förlorat skogsnetto	200	600	1 200
Lönsamhet vid stordriftsfördelar = (1) - (3) - (4)	+7 400	+7 000	+5 100
Lönsamhet vid lägre transportkostnad = (2) - (3) - (4)	+1 800	+1 400	- 500

Nyodlat ytterligare 15 ha och planerar 30 ha till när besättningen utökats ytterligare och beståndets förräntning minskat

Nyodlingskostnad < 20 000 kr/ha

Smååkrar 5 km bort →

6 ha rektangel 3 km bort → + 12 000 kr/år

Där Emil Olsson står i havreåkern växte för ett år sedan storskog. Han har den här säsongen anslutit 30 nya hektar av tidigare skogsmark till gården. Foto: Mikael Ljungström

1 2 3

Emils smarta hyss: Köp och förvandla till åkermark

Publicerad 2012-10-26 06:30

Marken aldrig tidigare odlad

Kostnad 55 000 kr/ha inkl. täckdikning = 2 400 per år (3%; 40 år)

Kostnaden kan skrivas av till skillnad från åkerköp

Avverkningsnettot (150 000 kr/ha) betalade markköpet)

Land Lantbruk
2012-10-26

Sammanfattning och slutsatser

Nyodling av skog kostar 20 – 50 000 kr (=900-2 200 kr/år vid 3% och 40 år)

Skattemässigt bättre än köp

Förlorat skogsnetto vid skog → åker /bete 0-3000 kr/ha

Ny- och återuppodling lönsam bl.a. i växande mjölkföretag i skogsbygd

1,2 Mha potentiellt nyodlingsbar mark i Norge, mest för vallodling. Troligen liknande i Sverige och då mest i "sämre" delar av Ss och skogsbygder

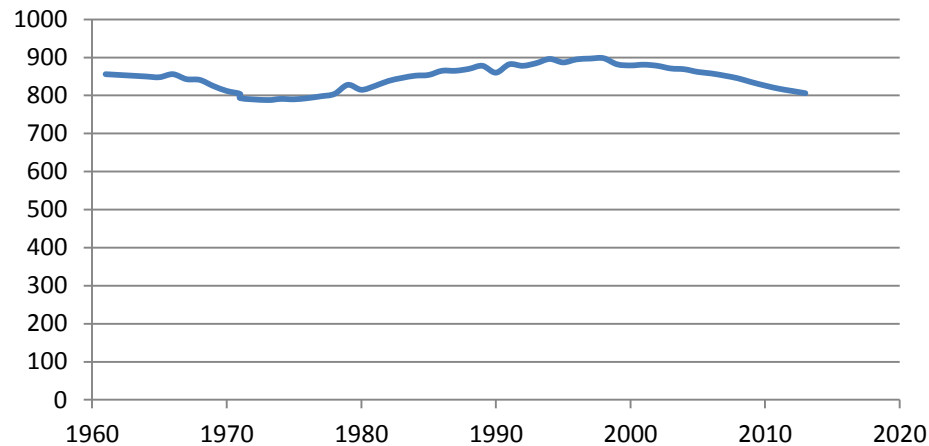
Ny- och återuppodling kan endast i liten utsträckning ersätta bebyggd högvärdig åker när det gäller vegetabilieproduktion och kraftfoderbaserad animalieproduktion

Synpunkter på nyodling av skogsmark

- “Hade inte far nyodlat så hade det inte varit några kor på gården idag”
- “Billigare att nyodla än att köpa åker. Kostnaden dras av”
- “Har man egen skog att uppodla?”
- “Fornminnen såsom stenmurar är hinder”

“Stort potensiale for nydyrking i Norge”

Åker i Norge, 1000 ha

- Nu nyodlas 2 000 ha/år
- 1,2 Mha kan nyodlas varav drygt 50 % skog och 35 % myr
- 2 % lämpat för brödsäd, 30 % för fodersäd, resten bara för vall
- 80-230 000 NOK/ha

(Bioforsk, 2013; NIBIO, 2016)

Är det liknande i Sverige: Stora arealer kan ny- och återuppodlas varav huvuddelen lämpad endast för foderodling åt idisslare ? Hög kostnad om även ”svåra” marker skall nyodlas.